

INLEIDING

In 2003 had ik een maand vrijgehouden om naar Peru te gaan. Al jaren reisde ik naar heilige plaatsen overal ter wereld, om kennis op te doen van de spirituele tradities van de wereld en inzicht te krijgen in de grote veranderingen van onze tijd (zie mijn boek *De Zevende Poort*). Twee maanden voor vertrek kreeg ik echter een verzoek: of ik in de bewuste maand in de Gazastrook wilde werken. Er was daar een theatergroep, Theatre Day Productions, die grote behoefte had aan persoonlijke begeleiding van hun acteurs. De voortdurende spanning van de oorlog met Israël eiste haar tol en de Palestijnse spelers hadden te lijden van stress, emotionele problemen en depressies. De groep maakte voorstellingen voor kinderen: meer dan twee derde van de anderhalf miljoen mensen die in de Gazastrook zitten opgesloten is minderjarig.

Ik besloot het aanbod aan te nemen en in mei 2003 ging ik voor het eerst door de kleine deur in de acht meter hoge muur de Gazastrook binnen. Achter deze muur vond ik een desolaat landschap van zand, brokken beton en kapot asfalt, met in de verte de contouren van een grauwe, sombere stad. Na een halve kilometer lopen bereikte ik de plek waar een Palestijnse taxi op me wachtte, en die me vervolgens naar het centrum van Gazastad vervoerde.

Zes jaar lang ging ik ieder jaar een week in mei naar de Gazastrook. Wat begon als een workshop voor drie acteurs, eindigde de laatste jaren met groepen van tachtig jonge mensen: dramadocenten, acteurs en actrices, de technici, de staf en de directie van het theater. De workshops, de verhalen en de ontmoetingen waren van een onbeschrijfelijke heftigheid. Regelmatig raakten deelnemers in psychose, of konden we alleen maar huilen om de afschrikwekkende verhalen die verteld wer-

den. Maar tegelijkertijd met het erkennen en doorvoelen van de pijn, werd er een enorme band van liefde en verbroedering gesmeed. Ik leefde mee met de mensen, en leerde hun cultuur, hun religie en de situatie van hun leven in de Gazastrook van binnenuit kennen.

Dat maakte een enorme indruk op me, die ik maar moeilijk kon delen als ik weer terugkwam in Nederland. Ik schreef ieder jaar een artikel over mijn ervaringen, maar er was geen krant of tijdschrift die het wilde publiceren. Het leek niet te passen in de denkbeelden die de media in het Westen de mensen wilden voorschotelen.

Toen ik voor het eerst naar Israël vloog, had ik me voorgenomen om neutraal te blijven, maar dat werd gedurende de jaren steeds lastiger. Ik werd me bewust van de enorme ongelijkheid van het conflict en de grove oneerlijkheid waarmee de Palestijnen van hun land, hun dorpen en hun akkers waren verdreven, totdat ze nog maar een fractie overhadden van het land dat ze voor de oprichting van de staat Israël bevolkten. Daarbij kwam dat de Israëliëse bevolking het in materieel en economisch opzicht veel beter had dan de Palestijnen. Door de voortdurende oorlog en de isolatie zakte de Gazastrook af naar het niveau van een grote openluchtgevangenis waar overleven iedere dag een uitdaging is.

Operatie *Cast Lead*, in december 2008 en januari 2009, waarbij het Israëliëse leger de Gazastrook vrijwel dagelijks bombardeerde, was een ware nachtmerrie. Van de 1300 mensen die omkwamen waren er velen burgers, vrouwen en kinderen. Scholen, ziekenhuizen, ambulances, bedrijven, infrastructuur voor water, vervoer en elektriciteit werden gebombardeerd en beschoten, en het leven in de Gazastrook kwam zo goed als stil te liggen. De wereld keek toe, maar greep niet in. Ik kon 22 dagen niet slapen, bang dat mensen die ik kende omkwamen, en ik kon de angst en wanhoop tot in mijn botten voelen.

Ik verdiepte me in die zes jaar steeds meer in de Joodse geschiedenis. Ik ging verschillende keren naar het Joods Historisch Museum, ik bezocht het Anne Frank Huis, dat bij mij om de hoek ligt, en deed onderzoek naar de geschiedenis van de Joden in Europa gedurende de afgelopen tweeduizend jaar. Ik kwam tot de ontdekking dat de Holocaust slechts een apotheose was van een lange en eindeloze periode van vernedering, verbanning en moord. Overal waar de Joden kwamen werden ze opgejaagd.

Tegelijkertijd kwam ik erachter dat het Joodse volk een enorm rijke en spirituele cultuur heeft waar ik me zeer toe aangetrokken voelde, meer dan tot de islam. Ik begon ook te begrijpen hoe de onverwerkte pijn van het Joodse volk na tweeduizend jaar werd doorgegeven aan de Palestijnen. Steeds meer kon ik inzien dat niet zozeer veroordeling, vergelding of woede de oplossing was, maar inzicht, compassie en vergeving, hoe moeilijk ook. Daarnaast is een behoorlijke mate van reflectie en zelfonderzoek nodig. Als Europeanen zijn we namelijk bij lange na niet onschuldig in dit conflict.

Ik heb mijn ervaringen van de afgelopen zes jaar in het Midden-Oosten opgeschreven in de vorm van reisverslagen, levensverhalen, dromen, visioenen en channelings. Dat laatste vraagt om enige toelichting. Sinds mijn achttiende hoor ik 'stemmen'; gidsen vanuit een andere dimensie die me onderrecht geven, me helpen en me informatie geven over de geschiedenis, over mensen en over bepaalde plaatsen op aarde. Het duurde tien jaar voordat ik er gerust op was dat ik niet direct naar een opvangkliniek voor geestelijk gestoorden moest. Ik kwam erachter dat in iedere cultuur, in ieder tijdperk, er mensen zijn geweest die informatie en kennis doorkrijgen vanuit andere realiteiten dan de ons bekende. Priesters, sjamanen, medicijnmannen, profeten, zieners en anderen hebben er rijkelijk gebruik van gemaakt, en ook de Bijbel staat er vol mee. Allens ben ik gewend geraakt aan het feit dat een lijntje met 'boven' helemaal niet zo ongewoon is als het in eerste instantie

lijkt. Ik ging de kennis die ik doorkreeg gebruiken bij consul-ten, bij het schrijven van mijn boeken en in de workshops.

Op de momenten dat ik mijn workshops in de Gazastrook gaf, had ik soms het gevoel dat er een heel bataljon van beschermengelen meereisde en me precies influisterde wat ik moest doen. Zonder hen had ik het er nooit zo goed van afgebracht. Sterker nog, dan had ik er waarschijnlijk direct de brui aan gegeven.

Dit boek gaat over de reizen die ik in het Midden-Oosten heb gemaakt: zeven reizen naar Gaza, Jericho en Jeruzalem, een reis naar Jordanië en Syrië, plus zeven reizen door Egypte, twee reizen naar Ethiopië, en verschillende reizen naar Italië, Frankrijk en de Belgische Ardennen voor onderzoek.

Hoewel het verhaal zich voornamelijk in deze landen afspeelt, is de strekking ervan wijder dan het conflict in het Midden-Oosten. Ik zie de problematiek van de Israëliërs, de Palestijnen en de christenen als een uiting van datgene wat zich op wereldniveau afspeelt. De tektonische platen van de islam, het jodendom en het christendom schuren nergens zo hard tegen elkaar aan als in Israël, de bakermat van deze drie grote monotheïstische religies. Maar net zoals deze patriarchale religies deel zijn van het probleem, zo herbergen ze ook de sleutels voor de oplossing. Weliswaar verborgen, en soms bijna niet meer te onderscheiden door alle religieuze bombarie, maar wie goed zoekt zal overal puzzelstukjes van verwondering, wijsheid en inzicht vinden.

Een van de opdrachten die ons in deze tijd wacht, is terug te keren naar de oorsprong van deze wijsheidstradities en ze te ontdoen van de smet van machtsstreven, strijd en onderdrukking. Dan zullen we inzien dat we uiteindelijk allemaal uit dezelfde bron komen en afstammen van hetzelfde ras: het mensenras. Onder de oppervlakte zijn we allemaal hetzelfde – op zoek naar erkenning, liefde, respect en veiligheid, welke traditie, religie of cultuur we ook aanhangen.

Er zijn krachten die ons proberen van het tegendeel te overtuigen, en deze zijn niet te onderschatten, juist in tijden van chaos en verandering. Maar als er één uitdaging is in deze tijd van grote transformatie, dan is het wel deze: dat we het samen zullen moeten doen. We zullen het samen redden, of ieder apart ten onder gaan. Dat is waar dit boek over gaat.

Toen ik het eerste jaar na afloop van mijn bezoek aan de Gazastrook terug in Jeruzalem kwam, ging ik naar de Church of all Nations op de Olijfberg. Ik probeerde mijn ervaringen te begrijpen en ik vroeg om hulp en inzicht. Als antwoord kreeg ik een visioen: mij werd het beeld gegeven van een conferentie in Israël waar kennis over healing en genezing kon worden gedeeld, waar zowel westerlingen (christenen), als Palestijnen en Israëliërs aan deelnamen.

Het werd het begin van de jaarlijkse Healing Conferentie, waar ik veel leerde over de Essenen, hun technieken van genezing, maar waar ik ook inzicht kreeg in de oude kennis die opgeslagen lag in plaatsen als Qumran en Massada. De Dode Zeerollen waren hun erfenis geweest aan de mensheid. Pas een kleine tweeduizend jaar nadat ze in de grond waren gestopt, kwam deze kennis weer boven water en legde belangrijke fundamenten bloot van de wortels van het christendom.

Maar voordat ik de conferenties kon organiseren, moest ik een veilige plaats zien te vinden waar de bijeenkomsten plaats konden gaan vinden. Waar in vredesnaam vind je in Israël een hotel voor een Healing Conferentie? Dat is waar dit verhaal begint.

Ton van der Kroon

PROLOOG

Ik bevond me diep onder de grond, in een lange duistere gang. Ik wist niet of ik droomde of wakker was. De ene gang volgde op de andere. Als in een doolhof dwaalde ik verder, op de tast. Mijn handen schuurden langs de grillige rotswand die mijn enige houvast was. Na enkele uren dwalen op zoek naar een uitgang, ontwaarde ik licht in de verte. Vanuit de duisternis kwam een in het wit geklede figuur naar me toe lopen. De man wekte geen angst op, maar kwam me vertrouwd en wijs voor. In zijn handen had hij een boek en een ganzenveer.

‘Schrijf’, gebod de man.

‘Hoe bedoelt u?’

‘Door te schrijven ga je je de geschiedenis herinneren.’

‘De geschiedenis van wie?’

‘De geschiedenis van jezelf, van jouw volk en van jouw tijd. De geschiedenis van het Labyrint. Vooruitgang vindt alleen plaats door herinnering. Om te weten hoe je verder kunt, moet je terug naar het begin.’ Hij overhandigde me het boek en de veer.

‘Het wordt tijd dat je je missie ten uitvoer gaat brengen’, vervolgde de man in het wit.

‘Welke missie?’ vroeg ik nerveus.

‘Dat zul je zelf moeten uitvinden door te gaan schrijven. Dit is het Boek van Herinnering. Door het te schrijven vind je de toekomst. En dat is nodig want jullie wereld bevindt zich in een hachelijke situatie. Een moment waarop de beslissende keuze wordt gemaakt: zullen jullie overleven, of ten onder gaan? Dat is dezelfde vraag die ons destijds werd voorgelegd. Ook wij stonden voor dezelfde uitdaging. Helaas hebben we gefaald. Maar dat neemt niet weg dat we de kennis over onze cultuur en de geheime wetenschap over de dertien *Stenen van*

Creatie hebben bewaard en doorgegeven. Ben je bereid deze taak op je te nemen?’

‘Wat zijn de dertien *Stenen van Creatie*?’ vroeg ik. ‘En waarom ik?’ voegde ik er snel achteraan.

‘Omdat je drager bent van de kennis’, zei de man, en hij verdween in de mist van de tijd.

I

ISRAËL, DODE ZEEVALLEI, JERICHO MEI 2004

Steeds verder daalde ik af de aarde in. 50 Meter onder zeeniveau, 100 meter onder zeeniveau, 200 meter ... De weg vanaf Jeruzalem slingert zich door kale witte bergen de diepte in naar de laagste plaats op aarde: de Dode Zee. Als Jeruzalem de top is van een achtbaan, dan is de Dode Zee het eindpunt, 400 meter onder zeeniveau. Daartussenin een lange glijbaan die afdaalt tot in de grootste vallei van het Midden-Oosten. Een vallei die zich uitstrekt van het Meer van Galilea in het noorden tot de Rode Zee in het zuiden. Als een grote vulva in de aarde ligt ze daar te blakeren in de zon, al millennialang. De tijd lijkt er een andere dimensie te hebben – langzamer, eeuwiger, stiller. Te wachten, eindeloos wachten ... Op wat? Op wie?

Ik had in Jeruzalem een auto gehuurd en ik reed vol goede moed het onbekende tegemoet. Onder aan de weg strekte een groot en weids panorama zich voor me uit. Rechts lag de Dode Zee, aan de overkant van de vallei lag Jordanië. Links was een afslag naar Jericho. Op goed geluk besloot ik eerst Jericho te bezoeken. Wellicht was er een terrasje waar ik wat kon drinken en inlichtingen kon krijgen over de omgeving. Na enkele honderden meters rijden doemde er een checkpoint op.

Jericho was Palestijns, maar aangezien ik al eerder in Palestijns gebied was geweest, was ik niet bang ernaartoe te gaan.

‘Can I enter?’ vroeg ik de jonge Israëliische soldaat die in volle wapenuitrusting onder een overdekking stond, omgeven door legergaas en betonblokken. ‘Sure’, zei de jongen, die het te warm had om zich ergens heel druk over te maken. Het was midden op de dag, en de temperatuur kon in deze vallei oplopen tot wel 45 graden Celsius. De jongen wuifde dat ik door moest rijden.

Ik gaf gas en reed de weg op die naar het oude stadje leidde. Links en rechts van me zag ik kapotgeschoten beton, een enkele palmboom en droge witte vlakten. In de verte lag een oase waartussen de stad zich verschool. Hoe dichterbij de stad kwam, des te ongemakkelijker ik me ging voelen. Tot nu toe was ik alleen samen met Palestijnen in Palestijns gebied geweest, en dan voelde ik me redelijk veilig. Maar om hier alleen heen te gaan was een ander verhaal. Jericho was al sinds de tweede *intifada* van de buitenwereld afgesloten en er kwam geen toerist of buitenlander meer in. De oorlog tussen Israël en de Palestijnen had diepe wonden geslagen. Hoe konden ze zien dat ik niet Joods was, vroeg ik me af. Was mijn eerlijke gezicht of vriendelijke intentie genoeg om me hier ongeschonden door te laten? Had mijn moeder niet gezegd dat ik echt een Joodse neus had? Geen paniek nu, vermande ik me. Laat je niet gek maken. Je rijdt hier gewoon de stad binnen en gaat op zoek naar een terrasje.

Maar in plaats van dat ik rustiger werd, sloeg de schrik me opeens om het hart: het nummerbord ...! ik heb een Israëliisch nummerbord op de auto, besepte ik in paniek. Als een gek draaiden mijn hersens om een uitweg te vinden uit deze levensgevaarlijke situatie. Wat moet ik doen? Omdraaien? Hard terugrijden? Doorrijden? Gas geven? Dit is een onbewuste zelfmoordpoging, bedacht ik me. Welke idioot gaat er nu in een Israëliische auto met een Joodse neus Palestijns gebied binnen. Hoe kon ik zo naïef zijn? De eerste huizen van het stadje waren al in zicht ...

Opeens herinnerde ik me het advies van een Palestijnse taxi-chauffeur in Jeruzalem. Als hij met zijn Israëliëse auto door de Palestijnse gebieden reed, deed hij het volgende: raampje open, langzaam rijden en contact maken met de bevolking. Aangezien plotseling omkeren me nog verdachter leek dan doorrijden, remde ik af tot een langzamer tempo, draaide mijn raampje open, leunde met mijn arm naar buiten en lachte als een boer die kiespijn heeft. Het klamme zweet stond in mijn handen, terwijl ik de eerste straten van Jericho binnenreed. Dit was wat anders dan Jozua die met trompetgeschal de stad ooit innam, bij wie de muren met donderend geraas en veel hemelse bombarie naar beneden kwamen. Dit was een ondoordachte daad die leek op een act van Tommy Cooper, de komiek met de fez op zijn hoofd, waarbij iedere goocheltruc altijd jammerlijk mislukte. Lachwekkend, ware het niet dat ik me in een uiterst penibele situatie bevond. Tommy Cooper had een hartaanval gekregen terwijl hij een van zijn absurde goocheltrucs uitvoerde, en het publiek had over de grond geroeld van het lachen, totdat ze doorkregen dat de man tijdens de act gestorven was. Een goddelijke grap.

Concentratie, Ton. Rustig rijden, niet te veel opzien baren, zo sprak ik mezelf streng toe. Parkeer je auto op het midden van het plein zodat iedereen je goed kan zien. Het is moeilijker om iemand van kant te maken op klaarlichte dag midden op een plein, dan ergens in een straatje achteraf.

Ik stopte mijn auto op het plein, dat het centrum vormde van het stadje, stapte uit en keek om me heen. Enkele inwoners keken me verbaasd aan. ‘Dit is heel gewoon, ik doe dit vaker’, probeerde ik hun te antwoorden met mijn ogen, maar ik weet niet of ze mijn blik interpreteerden als misplaatste zelfverzekerdheid of pure angst. Ik stak de straat over en zag een koffiehuis waar een aantal mannen aan de waterpijp zaten. Ze keken me aan terwijl ik aan een vrij tafeltje ging zitten. De Palestijnse ober kwam naar me toe. ‘A coffee, please’, zei ik. ‘Arabic.’ Je moest toch ergens beginnen met contact.

Door de koffie kon ik lichtelijk ontspannen, en aangezien er nog steeds geen aanslag op me was gepleegd en de mannen uit het koffiehuis daar ook geen enkele aanstalten toe leken te maken, overdacht ik mijn situatie. Hier zit ik, alleen, in een Palestijnse omgeving, en ik ben op zoek naar een hotel. Een hotel om een conferentie in te organiseren, als wel een hotel om in te overnachten. Ik besloot de gok te wagen en vroeg een van de mannen uit het rijtje waterpijpen. 'Hotel ...' gebaarde ik. 'Sleep.' En ik vouwde mijn handen naast mijn gezicht alsof ik aan zborigines uit moest leggen dat ik wilde slapen.

Een van de mannen stond op en gebaarde me mee te gaan. 'I know a hotel across the street. My name is Amir', zei de man in vloeiend Engels. 'I'm living here in Jericho but I used to study in Germany for a couple of years. Now I'm back.' Zijn stem klonk ietwat triest, maar ik was blij iemand gevonden te hebben met wie ik kon communiceren. Het stadje zag er opeens minder gevaarlijk uit. Wat op een hoofdstraat uit een western had geleken, waarbij ieder ogenblik iemand schietend de saloon uit zou kunnen komen rennen, bleek een rustig en vriendelijk stadje te zijn, waar iedereen tijdens het middaguur de warmte probeerde te doorstaan.

Hisham Palace Hotel, stond er in vale letters boven de ingang. 'It's not much', verontschuldigde Amir zich, 'but you can try. If you want I'll show you the town later. This is my phone number.' Hij overhandigde mij zijn visitekaart. 'I'm a technician at the cable car', verklaarde hij. 'It can bring you up to the Mountain of Temptation.' Ik bedankte de man, en stapte het hotel binnen. Een grote, kale en donkere ruimte vormde de hal van het hotel. Hier en daar stond een bank, er hing een lamp uit het plafond en de muren waren afgebladderd en hier en daar gebroken. Er klonk moeizaam gesteun op een van de banken en de hotelmanager richtte zich op uit zijn middagslaap.

'Salaam', groette ik de man. 'Salaam Aleikum.' De man wreef zijn ogen uit en keek naar de klok. Dit was geen goed moment, besefte ik me, maar als ik de hal rondkeek, bestond

hier geen goed moment. Het leek erop alsof hier al jaren geen gast meer was geweest. Ik bleek achteraf gezien niet ver naast de waarheid te zitten.

‘Do you have a room?’ vroeg ik de man.

‘Yes, come with me’, en hij gebaarde me te volgen.

Hij ging me voor de trap op en mijn angstige gevoel kwam weer terug. Waar was ik in hemelsnaam in verzeild geraakt? De trap was kapot, maar dat was nog het minst erg van de ravage die ik om me heen zag. In de muren zaten kogelgaten, de daken waren kapot en op de grond lag tapijt dat al eeuwen geleden vervangen had moeten worden. De man opende de deur van een van de kamers op de eerste verdieping. Het bleek de enige kamer te zijn die nog gebruikt werd. De deur zat los in het beslag en de kamer zag eruit alsof de Derde Wereldoorlog hier onlangs nog had gewoed. De gordijnen hingen scheef voor het raam. Daarnaast was een balkondeur waar al het glas uit was en die uitzicht gaf op een vuilnisbelt aan kapotte bedden, stoelen, stukken beton en bergen afval. De minuscule badkamer was onoorloglijk vies en er liepen insecten langs de randen. Ik durfde het bed nog niet open te slaan. Ik had in ieder geval mijn slaapzak in mijn bagage, dus in het ergste geval kon ik in mijn eigen beddengoed gaan liggen. ‘Oké’, knikte ik tegen de man. Je wilt een hotel of niet, dacht ik.

Toen ik 's avonds in een restaurant ging eten, voelde ik me wonderwel al op mijn gemak in het stadje. Het was overzichtelijk met zijn dorpsplein en zes straten die erop uitkwamen, de mensen waren uiterst vriendelijk en de algehele sfeer was er een van ontspanning, gemoedelijkheid en rust. Ik had mijn huurauto met Israëliisch nummerbord kunnen parkeren op de binnenplaats van het hotel. Ik besloot de volgende dag Amir op te bellen en hem te vragen of hij me de kabelbaan kon laten zien. Ik kende de Mountain of Temptation uit de bijbelverhalen maar ik kon me niet meer herinneren wat daar had plaatsgevonden. Had Abraham hier zijn zoon op het offerblok

gelegd? Had Jacob hier gevochten met de engel, of Jezus met de duivel? Het had te maken met verleiding, maar wat?

Terwijl ik mijn broodje falafel opat, keek ik naar het televisiescherm waarop een oude B-film over de kruisvaarders te zien was. Het viel me op hoe klunzig en sloom de kruisvaarders eruitzagen, totdat ik me besepte dat deze film een Arabische versie was van het verhaal. De kruisvaarders waren de boeven! Natuurlijk, hoe heb ik zo dom kunnen zijn. Ik dacht aan de kleine kruisvaarderssoldaatjes waar ik vroeger mee speelde, en de heroïsche verhalen over ridders die naar het Heilige Land trokken om Jeruzalem te bevrijden van de barbaren. Opeens begreep ik dat er een heel andere kant aan het verhaal zat, en ik voelde me lichtelijk verraden, net zoals je je voelt als je erachter komt dat Sinterklaas niet echt bestaat. Deze hele geschiedenis was altijd vanuit het westerse standpunt verteld, maar de waarheid zou ongetwijfeld heel wat meer naar het midden liggen dan ik of wie dan ook in het Westen wilde erkennen. Want waren de muzelmannen niet de boeven, zoals de Palestijnen altijd terroristen waren, of op zijn minst gevaarlijke fanatici? Ik starde naar het beeldscherm en besepte dat ik net als Alice in Wonderland in een geheel andere wereld terechtgekomen was.

ZUID-FRANKRIJK, OCCITANIË JULI 1244 N.CHR.

Het kostte me weken om de Italiaanse grens te bereiken. Ik was uitgeput, niet zozeer van de reis als wel van de last die ik meedroeg van het verleden. Ik had me vermomd als koopman om ongehinderd door de kuststreek te kunnen reizen. Aan mijn ezel hingen twee kisten met zepen, olie en kruiden. Ik had ze goedkoop ingekocht in Marsilia en het gaf me een veilige dekmantel om met mensen in contact te komen en informatie

te vergaren. Niet dat ik erg op menselijk contact gesteld was. De afgelopen maanden hadden me afgestompt en ik wist niet of ik meer dood dan levend was of andersom. De stinkende vissersbuurt in de havenstad was een goed onderkomen geweest voor mijn gehavende ziel. Enkele weken doolde ik rond in de krochten en steegjes van een wereld die rook naar drek, vis, ranzige seks, en vreemde geuren die via de schepen en hun handelswaar de wijken van de stad binnendrongen. In de schaduw van het bestaan ervoer ik echter een eerlijkheid en rauwheid die me trok, alsof ik daardoor in mijn eigen ziel kon kijken. Het leven was rauw en mijn ziel was rauw.

Ik kon de herinnering nauwelijks verdragen en het duurde vele weken voor ik de gebeurtenissen van de laatste dagen van *Montségur* opnieuw voor de geest kon halen. Mijn wereld was verdwenen, en niet alleen die van mij; een hele cultuur was verbannen, uitgewist en vermoord op de brandstapels van de inquisitie. Ik wist niet of doorleven een betere optie was dan gestorven te zijn met diegenen die mij dierbaar waren. Liefst had ik niet meer bestaan, maar ons geloof belette dat. Het geloof in de heilige kennis van de Laurier, doorgegeven door vele generaties die op hun beurt hadden moeten lijden om het aan ons te overhandigen. En nu was ik de drager van de kennis die op het punt stond van de aardbodem te worden gewist. Ik en drie anderen.

Ik wist niet wie van ons het beste lot beschoren was, maar mijn taak was het om één van de Geheime Boeken naar onze broeders in Lombardije te brengen. Ik maakte me geen zorgen meer over mijn leven – dat was gestorven toen mijn broeders en zusters op de brandstapel het leven lieten. Enkele nachten daarvoor waren we via een verborgen gang aan de oostkant de berg afgedaald en hadden we in het stikdonker de wachten van het leger van de inquisitie kunnen omzeilen. Aan alle kanten waren we omsingeld geweest en op klaarlichte dag waren overal soldaten van het leger te zien. Maar wij hadden het voordeel dat we de omgeving op ons duimpje kenden.